

Resumé

V této diplomové práci jsem se zabývala problematikou překladu nizozemských zahradnických textů do češtiny, a to jak textů odborných a populárně naučných, tak i překlady textů právních a pragmatických.

Cílem této diplomové práce bylo analyzovat různé druhy textů z oblasti zahradnictví z translatologického hlediska a vysledovat některé problematické jevy, které vznikají při recepci a překladu těchto textů. Soustředila jsem se též na vztahy ekvivalence mezi nizozemskou, latinskou a českou terminologií u názvů rostlin, zápis odborných názvů a zhodnocení vybraných textů z hlediska textové lingvistiky.

První kapitola je věnována teoretickým částem z oblasti lingvistiky a translatologie vztahujícím se k dané problematice a je založena převážně na rešerši literárních pramenů.

Dále jsem se zabývala vybranými překladatelskými problémy, s nimiž se překladatel setkává v oblasti odborné a populárně naučné literatury. Prvním problémem byly nomenklaturní názvy, jednotlivé botanické kategorie a pravidla pro zápis názvů rostlin, jakožto specifická část zahradnické terminologie. Ze srovnání názvů rostlin v odborných publikacích vyplývá, že způsob zapisování těchto názvů je shodný v obou jazycích a odpovídá mezinárodním pravidlům. V případě názvů rostlin jsem pak porovnávala i motivaci jejich národních ekvivalentů a to na příkladu sortimentu jarních cibulovin. Dalším oříškem v této části byl překlad kompozit, která jsou v nizozemštině velmi častá a pro která čeština většinou nemá jednoslovný ekvivalent. Na ten pak navazuje otázka překladu výrazů, v nizozemštině označovaných jako tzv. „valse vrienden“, čili slov či jejich částí, které nám připadají známé nebo se v našem jazyce též vyskytují, ale ve skutečnosti zde mají jiný význam.

Následující kapitola je věnována oblasti textové lingvistiky a analýze různých typů textů a jejich překladů nebo textů paralelních, spojených se zahradnickou problematikou, a to textu legislativního, odborného, populárně- naučného a pragmatického. Jednotlivé typy textů byly vybrány tak, aby zde byly zastoupeny různé stupně odbornosti textu. Pro účel analýzy jsem zvolila těchto sedm kritérií textuality podle německé textové lingvistiky: koheze, koherence, intence, akceptabilita, informativnost, situativnost a intertextualita. Vybrané texty byly zhodnoceny na základě těchto parametrů a následně přiřazeny k příslušnému druhu textu (text informativní, operativní, expresivní či smíšená forma). Z tabulkového srovnání je patrné, že nejčastěji se setkáváme se smíšenými formami, v této oblasti tedy texty informativně-operativními. Kromě toho jsem se v rámci dané kapitoly pokusila i o zdokumentování

strojového překladu – dva vybrané nizozemské texty byly zadány do internetového překladače a výsledné překlady byly poté zhodnoceny pomocí výše zmíněných kritérií. Tento experiment potvrdil, že překlady vytvářené dostupnými překladači jsou stále velmi nekvalitní a tedy jen stěží akceptovatelné.

Šestá kapitola se zabývá analýzou překladů pragmatických textů z translatologického hlediska se zaměřením na nivelizaci, interferenci, terminologii, jazykové defekty, nežádoucí významové posuny i na koherentnost textu.

Nakonec jsem vytvořila na základě odborné literatury malý zahradnicko-botanický glosář názvů květin a dřevin, s rozsahem kolem 130 hesel v každé kategorii. Z gramatických kvalifikátorů je uveden pouze člen, glosář má tudíž pomocnou funkci.

V samém závěru práce jsem se pak snažila shrnout a zhodnotit nasbírané poznatky.

Klíčová slova: zahradnictví – terminologie - překlady – textová lingvistika